

## 28. Kotitalouslautakunta

*Lautakunnan kokoonpano.* Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat kotitalouslautakuntaan puheenjohtajana kansanedustaja E. H. Nurminen, varapuheenjohtajana tarkastaja T. J. Alanko sekä jäsenenä talousopettaja A. M. Häggman, rouva I. Jussila, rouva H. Liuhta, talousopettaja M. Schauman, rehtori K. M. Sihvonen, filosofian maisteri A. M. I. Tamminen sekä rouva R. Vuorinen. Kaupunginhallitusta edusti kansanedustaja L. S. Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti johtajaopettaja I. Grotenfelt. Hänen sairautensa aikana kevättalvella toimivat sijaisina kodinhoidonopettaja A. E. Ojala ja talousopettaja K. Vöry.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 11 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 112 pykälää. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 324 ja saapuneiden 308. Laskuja hyväksyttiin 956.

*Toimihenkilöt.* Lautakunnan palveluksessa oli kertomusvuonna 16 vakinaista ja 7 tuntiopettajaa, nimittäin johtajaopettaja, 6 talousopettajaa, kodinhoidonopettaja, kaksi kotitalousneuvojaa, neljä käsityönopettajaa sekä kaksi käsityöneuvojaa. Tuntiopettajia oli: talousopettaja, kolme käsityönopettajaa, modistiopettaja sekä lisäksi kaksi muuta henkilöä. Opetus- ja Perhepesuloissa toimi neljä pesulanhoitajaa. Siivoojia ja vahtimestareita eri toimipaikoissa oli yhteensä 6.

*Toimipaikat.* Lautakunnan toiminta tapahtui 27 eri paikassa, nimittäin omissa opetushuoneistoissa: Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa, Koskelantie 27:ssä ja Rajametsäntie 32:ssa sekä seuraavissa kansakouluissa: Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Maunulan, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pitäjänmäen, Puistolän, Pukinmäen, Tapanilan ja Vartiokylän kansakoulussa sekä Tapanilan, Puistolän, Malmin, Pakilan, Oulunkylän ja Pitäjänmäen äitiys- ja lastenneuvoloissa ja alkuvuodesta Maunulan nuorisotoimiston kerhohuoneistossa.

Pesulatoiminta tapahtui kahdessa lautakunnan hallinnassa olevassa opetus- ja perhepesulassa Mäkelänkatu 86:ssa ja Susitie 2—6:ssa.

*Toiminta* jakaantui ruoanvalmistuksen-, ompelun-, käsityön-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Sitä annettiin erilaisilla käytännöllisillä kursseilla ja havaintokursseilla sekä luento- ja havaintoesityksinä. Kurssit havaintoesityksineen olivat erittäin suosittuja ja osanotto näihin vilkasta. Erikoisena kurssimuotona mainittakoon lastentarhain lautakunnan esityksestä toimeenpannut ruoanlaittokurssit lastentarhain ja -seimien keittäjille. Kansakoulun jatkuoluokkien ja ammattikoulun oppilaat saivat ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä tutustua eräisiin keittiöihin ja opetuspesuloihin, joissa opettajat selostivat heille lautakunnan järjestämää opetusta. Lisäksi järjestettiin lautakunnan opettajille kurssi elokuvakoneen käytössä. Turussa 5. — 8. 6. pidetyille kotitalouslautakuntien neuvottelupäiville ja niiden yhteydessä olleille pesukurseille osallistui lautakunnan puheenjohtaja, useita opettajia ja pesulanhoitajia.

## Kursstoiminta

	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
<b>Ruoanlaittonopetus</b>		
Erilaisia ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa) .....	110	1 088
Leipomakursseja .....	42	299
Havaintokursseja .....	12	289
Havaintoesityksiä .....	40	528
» neuvoloissa .....	87	1 108
Puutarha- ym. neuvontaa .....	78	256
Sieninäyttelyt .....	1	850
Kurssit lastentarhojen keittäjille .....	1	29
		<u>4 447</u>
<b>Kodin hoidon opetus</b>		
Kodin hoidon kursseja ja -luentoja .....	6	73
Silityskursseja .....	4	25
Kursseja pesulanhoitajille .....	1	10
Havaintoesityksiä ja pesuluentoja .....	13	687
		<u>795</u>
<b>Käsityönopeus</b>		
Käsityöneuvontaa .....	54	977
Pukuompelukursseja .....	29	377
Hattukursseja .....	17	174
Peite-, revinnäis-, ym. kursseja .....	31	357
		<u>1 885</u>

## Muut toimintamuodot

*Kerhot.* Kotitalouslautakunnalla oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli n. 220. Vanhin kerhoista, Vallilan Äiti-kerho, vietti syksyllä 30- ja Torstai-kerho 20-vuotisjuhlaansa. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevat viralliset asiat, lisäksi oli ohjelmassa laulua, luentaa, keskusteluja ja esitelmiä, joista mainittakoon: Kirjamieliystäväni, Hiusten hoidosta sekä Välähdyksiä Amerikan asuntotuotannosta. Sitäpaitsi järjestettiin myyjäisiä ja juhlia, käytiin teatterissa ja retkeiltiin.

*Näyttelyt.* Kertomusvuonnakin järjestettiin yhdessä Sieniseuran kanssa sieninäyttely, jossa oli näytteillä erilaisia syksyn sieniä ja jossa asiantuntijat nimesivät yleisön tuomia lajeja.

*Pesulatoiminta.* Molemmat opetus- ja perhepesulat olivat vuoden aikana erittäin ahkerassa käytössä itsepalvelupesuloina. Pesuloiden toimintaa vaikeutti se, että ne alunperin oli suunniteltu talopesuloiksi, eikä niiden teho ja koneiden kestävyys ollut niin suuri, että kaikki välttämättömät kulut olisi saatu kokonaan peitettyiksi. Pesuloiden yhteinen asiakasluku oli 6 430 ja peity vaatekilomäärä 140 957. Lisäksi oli jonkin verran erikoispesuja, kuten mattoja, peitteitä ym.

*Julkaisutoiminta.* Kaupunginhallitukselle annettu lausunto parempien pesulaolosuhdeiden saamiseksi Hakaniemeen ja sen lähiympäristöön ei vielä johtanut myönteiseen tulokseen. Talopesuloiden suunnittelussa oltiin yhteistyössä asuntotuotantokomitean, Kotitalouskeskuksen ja Arkkitehtiliiton standardisoimislaitoksen kanssa.

Saadakseen opetustyön joustavammaksi ja tehokkaammaksi laativat lautakunnan talousopettajat jatkuvasti ruoanlaittokursseja ja havaintoesityksiä varten monistetut ruoanvalmistusohjeet. Täten saatiin myöskin kurssiohjelmat ja kustannukset eri opettajien pitämällä kursseilla saman suuruisiksi. Samoin suunnittelivat ja valmistivat käsityöopettajat mallikokoelmat käytettäväksi havaintovälineenä erilaisilla kursseilla.

Kotitalouslautakunnan toiminnan laajentumista rajoitti jatkuvasti huoneistotilojen ahtaus ja puute. Kertomusvuonna saatiin kuitenkin uusi opetushuoneisto Maunulaan, Rajametsäntie 32:een, joka huhtikuun puolivälistä lähtien otettiin käyttöön. Kaupunginhallitukselta anottiin opetuspaikkojen perustamista Herttoniemeen ja Munkkiniemeen sekä laajempien toimistotilojen vuokraamista. Kiinteistölautakunnalle esitettiin Merimiehenk. 12:ssa sijaitsevan huoneiston luovuttamista lautakunnan käyttöön.

Syyskuussa palkattiin osapäivätyöhön toimistoapulainen hoitamaan laajentuneen toiminnan aiheuttamaa yhä lisääntynyttä toimistotyötä.

Lautakunnan työn laajuuden selventämiseksi esitetään muutamia rinnakkaislukuja v:n 1945 ja 1955 toiminnasta:

	v. 1945	v. 1955
Vakinaisten opettajien lukumäärä .....	7	16
Tuntiopettajien » .....	6	7
Työpisteiden » .....	4	27
Kurssien » .....	80	307
Havaintoesitysten » .....	20	140
Pesuloiden » .....	—	2

*Menot.* Lautakunnan menot olivat 23 512 579 mk jakautuen seuraavasti:

Menoerä	Mk
Palkkiot .....	108 600
Vakinaiset viranhaltijat .....	9 295 795
Tilapäiset viranhaltijat .....	798 002
Muut palkkamenot .....	684 060
Vuokra .....	2 249 480
Lämpö .....	202 553
Valaistus .....	162 181
Siivoaminen .....	546 743
Kaluston hankinta .....	251 108
Kaluston kunnossapito .....	48 148
Painatus .....	45 099
Tarverahat .....	363 346
Tarveaineet .....	1 098 586
Pesunopetus ja perhepesulat .....	6 032 826
Maunulan opetushuoneisto .....	1 626 052

*Tuloja* kertyi kurssitoiminnasta 1 043 460 mk ja pesulatoiminnasta 5 904 951 mk, yhteensä 6 948 411 mk.